

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Korraldusega muutub lihtsamaks igapäevane töötamise või õppimise eesmärgil liikumine üle Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi piiri. Edaspidi saab iga päev Eesti-Läti piiri ületada ainult ühe koroonaviiruse testiga nädalas. Testi tulemus peab olema negatiivne või inimene peab olema tunnistatud nakkusohutuks. Reegel puudutab inimesi, kes ületavad Eesti-Läti riigipiiri rohkem kui kaks korda nädalas.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Välisministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Terviseameti ja Riigikantselei ametnikud.

2. Korralduse sisu

Käesoleva Vabariigi Valitsuse korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*).

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõike 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõike 5 punkti 3 ja lõiget 8.

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetmed ja piirangud.

Käesoleva korraldusega kehtestavate piirangute lähtekohaks on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikontaktil nakkusohutliku inimesega, kellel on iseloomulikud sümptomid. See tähendab, et viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles või saastunud pindade ning käte kaudu. Viirus levib kiiremini halvasti ventileeritud siseruumides ning riskirühmadel (sh vanemaealistel) on suurem risk haiguse raskekujuliseks kulgemiseks, tüsistusteks ning haiglaravi vajaduseks.

29. aprilli 2021. a seisuga lisandus 4316 koroonaviiruse testi, neist positiivseid oli 425 ehk 9,85 protsenti testide koguarvust. Vaatamata sellele, et haigestumine Eestis on kehtestatud piirangute tulemusena langustrendis ning olukord tervishoiuasutustes on stabiliseerunud, on Terviseameti hinnangul üle-eestiline COVID-19 haigestumuse tase ja tervishoiusüsteemi koormus endiselt väga kõrge. 29. aprilli 2021. a seisuga viibib haiglaravil 354 patsienti, nendest juhitaval hingamisel 43 patsienti. Ööpäevaga lisandus 10 surmajuhtumit. Eesti haiglaravikohtade koguessursist oli 29. aprilli 2021. a seisuga hõivatud 58,41% (455 voodikohta), sh intensiivravikohtadest 73,04% (168 voodikohta). Haiglates oli sama päeva seisuga lõpetatud 7009 COVID-19 haigusjuhtumit 6752 inimesega. Kokku on haiglates surnud 1144 inimest.

Inimeste liikumine üle Eesti piiri on märgatavalt vähenenud, kuid siiski jäänud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 epideemilise leviku olukorras märkimisväärseks. Vastavalt Terviseameti 29. aprilli 2021. a andmete registreeriti 2021. a 16. nädalal 73 Eestisse sissetoodud haigusjuhtu, nende osakaal moodustas 3% üldarvust (võrdlev

statistika). 2021. a 16. nädala sissetoodud haigusjuhud on seotud reisimisega 21 riigis. Kõige rohkem haigusjuhte on sisse toodud Egiptusest (23), Soomest (11) ja Venemaalt (8).

Kehtiv kord töötamise eesmärgil riigipiiri ületajatele

Korralduse nr 282 kohaselt peab välisriigist Eestisse saabuv isik üldreeglina jääma 10 kalendripäevaks eneseisolatsiooni või tegema kuni 72 tundi enne Eestisse saabumist või vahetult pärast Eestisse saabumist COVID-19 testi, mille tulemus on negatiivne, ja mitte varem kui kuuendal päeval pärast esimese testi tegemist tegema teise testi, mille tulemus peab samuti olema negatiivne.

Korralduse 282 punkti 3 alapunkt 3 näeb ette, et riigipiiri ületanud isik võib liikumisvabaduse piirangu vältel täita tööandja otsusel vältimatuid töökohustusi juhul, kui isik on teinud 72 tundi enne riiki saabumist või viivitamata Eestisse saabumise järel COVID-19 testi, mille tulemus on negatiivne. See tähendab, et iga päev üle piiri Eesti Vabariigis tööl käimiseks on vaja teha kaks kuni kolm COVID-19 testi nädalas.

Eesti Vabariigist üle riigipiiri tööl käivale isikule rakendub Eestisse naastes liikumisvabaduse piirang vastavalt juhul, kui riigi, kust isik saabub, nakatumisnäitaja on üle 150. Liikumisvabaduse piirangu ajal võib vältimatu töötamise eesmärgil naasta EL riiki, kust isik Eestisse saabus juhul, kui isik on teinud kuni 72 tundi enne Eestist lahkumist COVID-19 testi, mille tulemus on negatiivne. Seega iga päev EL riigis töötamise eesmärgil üle riigipiiri liikuv Eesti elanik peab tegema kaks kuni kolm COVID-19 testi nädalas.

Testimise nõue ei rakendu isikutele, kes on viimase 6 kuu jooksul COVID-19 haiguse läbi põdenud ja arsti poolt terveks tunnistatud või läbinud 6 kuu jooksul vaktsineerimiskuuri.

Muudatused iga päev töötamise või õppimise eesmärgil riigipiiri ületajatele

Käesoleva korraldusega muudetakse testimise nõuet töötamise ja õppimise eesmärgil regulaarselt Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelise riigipiiri ületajatele. Selleks täiendatakse korralduse punkti 4 uue alapunktiga 13. Samuti tehakse korraldusega tehniline mudatus ja tõstetakse kehtiv Valga-Valka erisust puudutav regulatsioon, mis seni asub punktis 4³, samuti punkti 4 alapunktiks (lisandub uus alapunkt 14), kuhu see normitehniliselt paremini sobib.

Muudatus puudutab haiguse tunnusteta isikuid, kes ületavad riigipiiri Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahel vähemalt kaks korda nädalas vältimatu piiriülese töötamise või õppimise eesmärgil. Nimetatud isikutel ei ole kohustust, kui nende töötamine või õppimine Eesti Vabariigis ning regulaarse piiriületuse vajadus on tõendatud, viibida Eestisse saabumisel 10 päeva eneseisolatsioonis või teha riiki saabumise eel või riiki saabumisel ning kuuendal päeval pärast esimese testi tegemist kordustest, kui nad on teinud viimase seitsme päeva jooksul vähemalt ühe COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testi ning selle testi tulemus on olnud negatiivne või kui arst on tunnistanud isiku nakkusohutuks.

See tähendab, et vähemalt kaks korda nädalas töötamise või õppimise eesmärgil riigipiiri ületavad isikud saavad eneseisolatsiooni või kahe kuni kolme COVID-19 testi asemel täita vältimatuid tööülesandeid või osaleda õppetegevustes, tehes ühe testi nädalas. Nii töötajal kui ka tööandjatel ja õppimise eesmärgil riigipiiri ületavatel inimestel tuleb jätkuvalt võtta kasutusele asjakohased Vabariigi Valitsuse või Terviseameti kehtestatud ja kõik muud

võimalikud meetmed võimaliku nakkushaiguse leviku tõkestamiseks, näiteks nagu distantsi hoidmine, maskikandmine, desinfitseerimisnõuete täitmine jne.

Võttes arvesse, et Eestis töötavad Läti elanikud ületavad riigipiiri töötamiseks iga päev, on nimetatud isikutele kaks kuni kolm korda nädalas testimine aja- ja ressursikulukas. Kord nädalas testimine on, arvestades nimetatud igapäevast võimalikku piiriületust, teostatav, samas võimaldab see takistada regulaarse testimise kaudu viiruse levikut. Sotsiaal-majandusliku olukorra tõttu Eesti lõunapiiril tekitaks mitu korda nädalas testimise kohustus majanduse jätkusuutlikkusele probleeme. Piirialadel Soome ja Rootsi sarnaseid probleeme ei ole, mistõttu keskendub korralduse muudatus konkreetsete majanduslike probleemide lahendamisele Lõuna-Eestis. Nakatumistase Eesti ja Läti piiriäärsetes maakondades on sarnane: 26. aprilli 2021. a seisuga on viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta Võru maakonnas 169,4, Alūksne maakonnas 439 ja Ape maakonnas 217; Valga maakonnas 269,5 ja Valka maakonnas 118; Viljandi maakonnas 439,8 ja Rūjiena maakonnas 560; Pärnu maakonnas 357,5 ja Aloja maakonnas 957 ning Salacgrīva maakonnas 224. Läti on samuti teinud samasuguse erandi iga päev töötamise või õppimise eesmärgil piiriületajatele EL riikidest, kellele ei rakendu eneseisolatsiooni ega testimise kohustus.

Muudatus on kooskõlas ka Euroopa Liidu nõukogu soovitusega 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandemiale reageerimisel. Vabariigi Valitsus toetas 28. jaanuari 2021. a istungil EL nõukogu soovitus heakskiitmist. Soovitus näeb ette, et liikmesriigid ei peaks nõudma piirialadel elavatelt isikutelt, kes liiguvad iga päev üle piiri töötamise eesmärgil, nõudma karantiini minekut. Testimise rakendamisel neile isikutele tuleks testimissageduse puhul lähtuda proportsionaalsusest. Soovitus kohaselt peaksid liikmesriigid ka pöörama erilist tähelepanu piiriüleste piirkondade, äärepoolseimate piirkondade, eksklaavide ja geograafiliselt eraldatud piirkondade eripäradele ning vajadusele teha koostööd kohalikul ja piirkondlikul tasandil.

Liikumisvabaduse piirangust vabanemiseks on vajalik viimase seitsme päeva jooksul tehtud COVID-19 testi negatiivse tulemuse tõend. Eesti aktsepteerib eneseisolatsioonist vabastamisel ja selle lühendamisel ainult PCR-teste. Kui arst on tunnistanud isiku nakkusohutuks, peab isikul olema asjakohane arstitõend ladina või slaavi tähestikus eesti, inglise või vene keeles ja vajaduse korral tuleb isikul eneseisolatsiooni kohustuse täitmist kontrollivale korrakaitseametnikule see esitada. Tõendil peab olema isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood või muu identifitseeriv tunnus, tervishoiutöötaja ees- ja perekonnanimi ja registrikood, tõendi väljastamise kuupäev, allkiri, tempel või muu kinnitav märge. Samuti on vaja esitada tõestus töötamise kohta, näiteks tööandja välja antud tõend. Kui isik on viimase kuue kuu jooksul COVID-19 haiguse läbi põdenud või vaktsineerimiskuuri läbinud, siis liikumisvabaduse piirang ei rakendu ehk testi tõendit esitada ei ole vaja, vaid tuleb tõendada läbipõdemist või vaktsineerimist.

Isikud, kes on Eestis mitte varem kui kuue kuu jooksul COVID-19 haiguse läbi põdenud, saavad ise oma andmetega tutvuda digilugu.ee portaalis uuringu saatekirja vastuse või ka asjakohase epikriisi abil (analüüsitud isiku isikuandmed, analüüsi meetoodika, selle tulemus, analüüsi tegemise koht, aeg, tegija ning viimase andmed) ning esitada vajaduse korral nimetatud andmed riigipiiri ületamisel. Terviseameti hallatavas nakkushaiguste registris on olemas info Eestis laboratoorselt kinnitatud COVID-19 juhtude kohta. Samuti edastab tervise infosüsteem nakkushaiguste registrile nakkushaige tervenemise kohta nii isiku üldandmed kui ka tervenemise võimaliku aja, kui arst on nimetatud andmed tervise infosüsteemi edastanud.

Isikud, kes on haiguse läbi põdenud välismaal olles, saavad seda tõendada, esitades teise riigi arsti väljastatud tõendi läbipõdemise kohta, millel kajastuvad ladina või slaavi tähestikus, eesti, vene või inglise keeles analüüsitud isiku isikuandmed (nt analüüsi meetoodika, selle tulemus, testi tegemise koht, aeg, tegija ning viimase andmed). Samuti võib tõendiks olla teise riigi andmebaasi väljatrükk, mis on ametlikult kinnitatud. Vastavalt WHO uuendatud juhufinitsioonile (seisuga 16.12.2020) saab kasutada COVID-19 diagnoosi kinnitamise laboratoorsete meetoditena SARS-CoV-2 RT-PCR ja SARS-CoV-2 antigeen-RTD meetodeid, sh antikehade analüüs ilma eelneva positiivse SARS-CoV-2 RT-PCR või SARS-CoV-2 antigeeni-RTD meetodil tehtud analüüsita ei vabasta eneseisolatsioonist.

Tervishoiuteenuse osutajal on kohustus vaksineerimine nõuetekohaselt dokumenteerida ja edastada immuniseerimise andmed tervise infosüsteemi. Eestis vaksineeritul on võimalik ise oma immuniseerimise andmetega tutvuda ja neid vajaduse korral välja printida digilugu.ee portaalis (immuniseerimisteatis, epikriis). Samuti on võimalik inimesel tõendada vaksineeritust immuniseerimispassiga, mille väljastamist on võimalik paluda tervishoiuteenuse osutajalt paber kandjal.

Inimesed, kes on vaksineeritud välismaal olles, saavad vaksineeritust tõestada, esitades immuniseerimispassi, selle koopia või vastava sertifikaadi, millel muu hulgas kajastuvad ladina või slaavi tähestikus, eesti, vene või inglise keeles immuniseeritud isiku isikuandmed, nt haigus, mille vastu immuniseeriti, immuniseerimise kuupäev, immuunpreparaat, mida kasutati, selle partii number, manustatud annus, mitu annust on isikule manustatud, ning immuniseerija nimi jm andmed. Samuti võib tõendiks olla teise riigi andmebaasi väljatrükk, mis on ametlikult kinnitatud.

Läbipõdenud ja vaksineeritud peavad endiselt täitma korralduses nr 282 sätestatud muid piiranguid ja meetmeid, sest praegu ei ole lõplikult selge, kas läbipõdemine ja vaksineerimine välistavad nakkuse edasikandluse, ning läbipõdemise korral ei ole täielikult välistatud ka uuesti haigestumine. Samuti ei ole vaktsiinide efektiivsus 100% ning pärast vaksineerimiskuuri lõpetamist kulub ka teatud aeg (orienteeruvalt nädal) maksimaalse immuunkaitse saavutamiseks.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine. Korraldus jõustub 3. mail 2021. a.

Korralduse punktis 3 nähakse ette korralduse avaldamine Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Taimar Peterkop
Riigisekretär

30. aprill 2021. a